

Hipotezy w pracach dyplomowych

Hipotezy w pracach dyplomowych pełnią kluczową rolę, ponieważ wyznaczają kierunek całego procesu badawczego i określają, jakie zależności, zjawiska lub prawidłowości zamierza się zweryfikować. Stanowią one punkt wyjścia do analizy, a jednocześnie narzędzie pozwalające na uporządkowanie danych i wyciągnięcie precyzyjnych wniosków.

Po pierwsze, hipoteza jest **propozycją odpowiedzi na pytanie badawcze**, ale odpowiedzią, która wymaga empirycznego sprawdzenia. Nie jest więc twierdzeniem o charakterze pewnym, lecz założeniem, które ma zostać potwierdzone lub obalone dzięki zastosowanym metodom badawczym. W pracy dyplomowej – zarówno licencjackiej, jak i magisterskiej – hipotezy pełnią funkcję przewodnią, ponieważ nadają strukturę i sens całemu działaniu badawczemu.

Po drugie, hipotezy muszą być **konkretne, jednoznaczne i mierzalne**. Jeżeli nie można ich sprawdzić za pomocą dostępnych narzędzi badawczych, nie spełniają swojej funkcji. Dobra hipoteza powinna być formułowana tak, aby możliwe było jej potwierdzenie lub odrzucenie, a nie tylko ogólne opisanie jakiegoś zjawiska. Musi być więc precyzyjnie powiązana z metodami, które autor pracy planuje wykorzystać, np. ankietą, analizą statystyczną, obserwacją czy analizą dokumentów.

Po trzecie, hipotezy muszą pozostawać w logicznej zależności z pytaniami badawczymi i celem pracy. Zbyt szerokie, oderwane od istoty problemu lub niezwiązane z literaturą przedmiotu hipotezy zniekształcają badanie, prowadzą do niejasnych rezultatów i utrudniają interpretację zebranych danych. Istotne jest więc, aby były oparte na wcześniejszej analizie teoretycznej i wynikały z niej w sposób naturalny.

Po czwarte, w pracach dyplomowych najczęściej formułuje się **jedną hipotezę główną** oraz **kilka hipotez szczegółowych**, które pozwalają dokładniej opisać badane zjawisko. Taki podział nadaje pracy przejrzystość i umożliwia analizowanie problemu warstwowo. Hipoteza główna wskazuje na ogólną zależność, natomiast hipotezy szczegółowe opisują jej poszczególne aspekty. Dzięki temu badanie może być bardziej precyzyjne i uporządkowane.

Po piąte, hipotezy pełnią również funkcję **organizującą strukturę pracy**. To wokół nich autor dobiera metody badawcze, konstruuje narzędzia, określa sposób zbierania danych oraz wybiera techniki ich analizy. W praktyce to właśnie hipotezy decydują o tym, czy praca jest spójna, czy chaotyczna. Jeżeli są dobrze sformułowane, cała praca układa się w logiczny ciąg: od teorii, przez metodologię, aż po wyniki i wnioski.

Ostatecznie, w części końcowej pracy dyplomowej autor musi jednoznacznie stwierdzić, czy hipotezy zostały **potwierdzone**, **częściowo potwierdzone** czy **odrzucone**. Sam wynik nie jest jednak najważniejszy – liczy się rzetelność procesu badawczego oraz umiejętność uzasadnienia przyjętych wniosków na podstawie danych.

Hipotezy w pracach dyplomowych nie są więc formalnym dodatkiem, ale fundamentem, na którym opiera się cała logika badania. Dzięki nim praca nabiera spójności, ukierunkowania i naukowego charakteru, a autor zyskuje narzędzie umożliwiające przejrzyste przeprowadzenie analizy i interpretacji wyników.

Z dobrze postawionego problemu powinna jasno wynikać hipoteza (lub hipotezy) badawcza, jako odpowiedź na pytanie zawarte w problemie [\[1\]](#).

„Hipoteza” wywodzi się z greckiego słowa „hypothesis”, a jego polskim odpowiednikiem jest słowo „przypuszczenie” lub „domysł”. Chodzi więc o przypuszczenie lub domysł wysunięty prowizorycznie dla określenia lub wyjaśnienia czegoś, co

wymaga sprawdzenia czyli weryfikacji poprzez odpowiednie badania stosowane w danej nauce[\[2\]](#).

W badaniach przydatne są tylko hipotezy naukowe, które spełniają pewne wymagania metodologiczne. Stąd postulat, aby hipotezy naukowe były: o tyle nowe, że wskazywały na jakieś nieznane dotąd aspekty badanych faktów, procesów, zjawisk, ich uwarunkowań itp. okoliczności; na tyle ogólne, żeby obejmowały swoim zakresem wszelkie fakty, procesy czy zjawiska, jakich dotyczą; pojęciowo jasne, tzn. wyrażone w jednoznacznych terminach, możliwie dostatecznie ostrych; wolne od sprzeczności wewnętrznych, czyli powinny być tak sformułowane, aby nie zawierały zdań wzajemnie sprzecznych; empirycznie sprawdzalne, czyli dające się zweryfikować, tzn. potwierdzić lub obalić poprzez badania.

Hipoteza nie powinna być ani tautologią, ani banałem, nie powinna zawierać sformułowań będących powtórzeniami poprawnych schematów myślowych, jakie nie wymagają żadnego dowodu czy też weryfikacji, ponieważ są właśnie stwierdzeniami na ogół znanymi lub frazesami[\[3\]](#).

Można spotkać się również z następującymi kryteriami poprawności formułowania hipotez naukowych: hipoteza musi być adekwatną odpowiedzią na problem, a zarazem najprostszą, gdyż im bardziej prostą przyjmie postać- tym łatwiej będzie można ją sprawdzić, musi być tak sformułowana, by łatwo można było ją przyjąć, względnie odrzucić, nie powinna przyjmować postaci szerokiej generalizacji[\[4\]](#).

Do najbardziej znanych sposobów tworzenia hipotez w naukach społecznych należą: wysnuwanie wniosku hipotetycznego z istniejącej teorii; „odkrywanie” hipotezy poprzez uogólnienia zebranych danych zawartych np. w sprawozdaniach statystycznych; swoiste „wczuwanie się” badającego w określone sytuacje społeczne, czyli wysnuwanie przez niego wniosków w oparciu o własne doświadczenia życiowe i wykorzystywane umiejętności tworzenia własnych domysłów.

Oprócz wymienionych sposobów należałoby także wskazać na inspirację wynikającą z codziennej praktyki, która jest przecież istotnym źródłem danych, przydatnych do tworzenia hipotez[5].

Niezależnie od przekonań badacza w momencie formułowania hipotezy, ostatecznym argumentem na rzecz jej prawdziwości będzie dopiero wynik przeprowadzonego badania[6].

Bowiem o prawdziwości albo fałszywości hipotezy decyduje nie jej źródło lub sposób uzyskania, lecz rzetelność procesu weryfikacji[7].

Biorąc pod uwagę cel, jakiemu dane hipotezy służą, można wyróżnić hipotezy: podstawowe, których celem jest wyjaśnienie zasadniczych problemów danej nauki oraz częściowe, wyjaśniające fragmentaryczne zagadnienia, składające się na dany problem. Ze względu na zasięg można wyróżnić hipotezy: ogólne i szczegółowe[8]. Najczęściej konkretyzują się daną hipotezę ogólną kilkoma hipotezami szczegółowymi.

Niekiedy wyróżnia się także hipotezy heurystyczne, czyli odkrywcze i hipotezy robocze, tzn. takie, które mają charakter pomocniczy, tymczasowy, a ich celem jest po prostu ogólna orientacja badawcza, umożliwiająca sformułowanie hipotezy zasadniczej.

Hipotezy można także podzielić ze względu na ich stopień prawdopodobieństwa, co pozwala na wyodrębnienie hipotez: wysoko, średnio i mało prawdopodobnych. Tego rodzaju rozróżnienia mają istotne znaczenie przy ostatecznym wyborze hipotez do zamierzonych badań[9].

W niniejszej pracy przyjęto hipotezę, że wśród pracowników Telekomunikacji Polskiej S.A. są rozpowszechnione negatywne stereotypy dotyczące bezrobotnych.

-
- [1] J. Brzeziński: Metodologia..., dz. cyt., s. 225
- [2] J. Sztumski: Wstęp do metod..., dz. cyt., s. 48
- [3] tamże, s. 49
- [4] J. Brzeziński: Metodologia..., dz. cyt., s. 226
- [5] J. Sztumski: Wstęp do metod..., dz. cyt., s. 50
- [6] S. Nowak, Metodologia..., dz. cyt., s. 36
- [7] J. Sztumski: Wstęp do metod..., dz. cyt., s. 51
- [8] tamże, s. 49
- [9] tamże, s. 50

W serwisie dyplom.com.pl prezentujemy obronione prace dyplomowe, które mogą służyć za wzór do napisania własnej pracy - gdyby potrzebowali jeszcze Państwo konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.